

Zilele Arhivelor Naționale

Intrate deja în (istorie și) practica arhivistică, manifestările cultural-științifice din cadrul *Zilelor Arhivelor* (11-14 mai 1999) au însumat comunicări și dezbateri de natură să capteze interesul unor categorii mai largi de cercetători din domeniul istoriei literare, al istoriografiei propriu-zise, ca și al diferiților deținători de izvoare documentar-istorice. Astfel, *masa rotundă* pe tema „Mărturii și reflecții despre comunizarea societății românești în anii dictaturii comuniste” a strâns în jurul său atât pe reprezentanții unor instituții deținătoare de asemenea mărturii istorice – Ministerul Justiției, Subsecretariatul de Stat pentru Culte, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul de Interne, S.R.I., Arhivele Militare Române, Biblioteca Academiei Române –, cât și istoriografi ai epocii contemporane – prof. univ. dr. Ioan Scurtu, prof. univ. dr. Gheorghe Buzatu, prof. dr. Radu Ciuceanu, istoricul militar Mircea Chirițoiu ș.a., precum și reprezentanți ai Societății Civile și Academiei Civice – scriitorii Ana Blandiana, Romulus Rusan, Victor Frunză ș.a.

Dezbaterile la temă s-au concentrat în direcția necesității prelucrării arhivistice a acestor documente aflate la diverși deținători, în vederea înlesnirii cercetării lor integrale, pentru a se putea aborda deja din punct de vedere istoriografic toate laturile și aspectele comunizării societății românești, de la confiscarea societății civile și până la regimul penitenciar și al șantierelor de exterminare fizică a intelectualității românești formate în anii de culme ai culturii românești, din perioada interbelică.

La cealaltă *masă rotundă* cu tema: „Proletcultismul în literatură și sursele documentare de cercetare” au participat personalități de seamă ale domeniului: Nicolae Manolescu, Romul Munteanu, Dumitru Micu, Florica Ichim ș.a.

Tratarea-denumțarea fenomenului proletcultist, cu accente mult mai grave la noi față de alte țări foste comuniste, pe bază de documente oficiale, s-a impus ca o necesitate stringentă din partea criticii literare actuale, a istoriografiei, în general.

În același context, *colocviul* „Păstrarea, conservarea, protecția și apărarea arhivelor împotriva dezastrelor naturale și sociale”, desfășurat cu participarea reprezentanților arhivelor unor instituții centrale, a pus în centrul atenției nevoia unei conlucrări permanente între Arhivele Naționale și departamentele deținătoare, cu asumarea responsabilităților de rigoare reciproce, în vederea asigurării, în primul rând, a unei protecții profilactice a bazei documentare, pentru a nu se mai ajunge la stadiul de degradare deosebit de costisitoare.

Element de continuitate și factor de efervescență culturală, *Salonul cărții de istorie* a ținut treaz interesul cititorilor avizați, al publicului larg, editurile participante – Minerva, Univers, Albatros, Nemira, Enciclopedică, Libra, Muzeul Literaturii Române, Fundația Culturală Română, Evenimentul ș.a. – expunând și prezentând ultimele apariții din domeniul istoriei politice și culturale, române și universale, între care: *Antologia domnească* de Barbu Berceanu, *Cronograful* (tradus de Pătrașco Danovici și prefătat de Gabriel Strempel), *Istoria popoarelor vecine în spațiul românesc și evul mediu*, de Constantin Rezachevici, *Genealogii* de Sorin Mihai Rădulescu ș.a.

Manifestări similare s-au desfășurat și de către direcțiile județene ale Arhivelor Naționale, cu precădere în centrele cultural-universitare Cluj, Iași, Craiova, Tg.Mureș, Arad, Timișoara ș.a.

Privată în ansamblu, suita de manifestări organizată de instituția Arhivelor Naționale ale României a avut mai mulți beneficiari.

În afara Arhivelor, care au deschis și lărgit, astfel, dialogul cu creatorii-deținătorii (instituționali și particulari), în timpul manifestărilor reunite sub genericul „Zilele Arhivelor Naționale” au mai intrat în relație directă oameni de cultură din diverse sfere ale vieții spirituale, editori și publicul larg.

MARIN RADU MOCANU

Seminarul româno-american *Organizare, obiective, programe și colecții ale unei arhive universitare de cercetare, Bacău, 1999*

Continuând tradiția manifestărilor organizate în anii anteriori, la Brașov, Târgu-Mureș și Cluj-Napoca, de către arhivele și bibliotecile din localitățile respective în colaborare cu Universitatea din Austin-Texas, în perioada 27-30 iulie 1999, Direcția Județeană Bacău a Arhivelor Naționale, în colaborare cu Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Asociația Arhiviștilor și Prietenii Arhivelor - Filiala Bacău și Asociația Arhiviștilor Iași au organizat Seminarul româno-american *Organizare, obiective, programe și colecții ale unei arhive universitare de cercetare*.

Inițiatoarea, din partea americană, a acestei acțiuni a fost prof. Hermina Anghelescu, specialistă în biblioteconomie și artă la Universitatea Austin-Texas, iar de curând la Universitatea din Detroit. Dacă primele trei seminarii au fost axate pe biblioteci și arhive, cel de la Bacău a fost dedicat în exclusivitate arhivelor și colecțiilor și a avut ca principale obiective cunoașterea modului de organizare și funcționare a arhivelor americane, în special a celor universitare și schimbul de cunoștințe și informații arhivistice între reprezentanții unei arhive americane și arhiviștii români.

La seminarul de la Arhivele Naționale Bacău, pe lângă specialiștii americani, au participat arhiviști de la Arhivele Naționale București, și de la Direcțiile județene Argeș, Bacău, Brașov, Brăila, Cluj, Constanța, Dolj, Galați, Iași, Mureș, Mehedinți, Neamț și Vrancea, cadre didactice și studenți de la Facultatea de Arhivistică și specialiști de la Muzeul Județean de Istorie „Iulian Antonescu”, Bacău și Biblioteca Județeană „C. Sturdza”, Bacău.

În deschiderea manifestării, dr. Don Carleton, directorul Centrului de Istorie Americană din cadrul Universității Austin-Texas, și șef al delegației americane, a transmis salutul arhivelor și bibliotecilor americane, după care a expus succint situația arhivelor din S.U.A., preocupările celor care le administrează și importanța seminarului organizat, iar dr. Corneliu-Mihail Lungu, directorul Direcției Arhivelor Naționale Istoric-Centrale, a accentuat rolul instituției Arhivelor și documentelor de-a lungul timpului și în societatea contemporană și necesitatea perfecționării practicii arhivistice, dezvoltării colaborării dintre arhivele românești și cele americane, evidențind faptul că în România știința arhivistică are o bogată tradiție, iar tezaurul arhivistic românesc este foarte valoros, atât prin cantitatea de documente, dar, mai ales, prin bogăția de informații și vechimea lor (documente începând din secolele X-XI până la cele contemporane).

Deschizând seria de lucrări cu comunicarea *Centrul de Istorie Americană, Universitatea Austin-Texas*, dr. Don Carleton a prezentat instituția pe care o conduce, modul de organizare a acesteia și a arhivei. În lucrarea *Documente și acte personale și*

publice, dr. Don Carleton a arătat principalele categorii de documente păstrate în arhivele universitare americane, modul de prelucrare, păstrare și folosire a acestora. Comunicarea *Colecții de efemeride*, prezentată de directoarea adjunctă a Centrului de Istorie Americană, Katherine Adams, a evidențiat o preocupare a colecționarilor americani, și anume aceea de a aduna diverse mărturii care să reflecte viața de zi cu zi a omului de rând (bilete, bonuri, afișe, etichete, scrisori etc.). Aceeași specialistă a prezentat tema *Comunicarea colecțiilor: marketing și publicații*. Cealaltă directoară adjunctă, Alison Beck, a susținut comunicările: *Colecții de fotografii*, *Colecții de ziare și Servicii de referință și accesul la colecții*, aceasta din urmă fiind mult exemplificată prin accesarea pe Internet a mai multor arhive și biblioteci din America. Coordonatoarea de expoziții din cadrul Centrului de Istorie Americană, Lynn Bell, susținând temele *Obiecte și clădiri – părți componente ale colecțiilor și Organizarea de expoziții*, a prezentat modul cum realizează expozițiile, materialele de protecție utilizate, sisteme de expunere și fixare a exponatelor, panourile și vitrinele folosite, dirijarea luminii etc. Comunicările s-au încheiat cu tema *Istorie orală*, în care dr. Don Carleton a făcut o interesantă prezentare a modului cum înțeleg americanii să conserve, să ordoneze și să folosească mărturiile vorbite. Cu excepția aplicației pe Internet, toate temele au fost bogat exemplificate cu diapozitive, iar după fiecare în parte s-au purtat interesante discuții, arhiviștii români demonstrând temeinice cunoștințe de arhivistică, în multe cazuri superioare americanilor, însă Arhivele românești au cu mult mai puține posibilități materiale decât cele de dincolo de Atlantic. Discuțiile și comentariile au continuat și cu prilejul prezentării unor depozite ale Direcției Județene Bacău a Arhivelor Naționale, unor fonduri și colecții, dar, mai ales, a unor documente din secolele XV-XIX, scrise pe pergament, cu peceti și ornamente, a unor cărți rare din secolele XVII-XIX, americanii fiind impresionați de faptul că noi avem foarte multe documente și alte mărturii istorice cu mult mai vechi decât statul american.

Participanții la seminar au efectuat și două excursii: 1 Bacău – Onești – Tg. Ocna (cu vizitarea Salinei) – Slănic-Moldova – Moinești – Tescani (Casa memorială George Enescu) – Bacău. 2. Bacău – Piatra Neamț – M-rea Bistrița – M-rea Agapia – M-rea Văratec – Tg. Neamț – Hanul Ancuței – Roman – Bacău. De asemenea, numai pentru delegația americană am organizat o excursie într-una din pitoreștile zone de munte ale județului Bacău, pe Valea Uzului, unde, cu sprijinul Direcției Silvice Bacău, le-am oferit oaspeților o tradițională primire moldovenească. Pentru colegii americani am organizat și o excursie la Castelul Bran, după care au fost preluați de colegii de la Direcția Județeană Bacău a Arhivelor Naționale, care le-au prezentat instituția, unele dintre cele mai valoroase documente din propriile fonduri și colecții, precum și unele obiective turistice din oraș.

La finalul șederii în țara noastră, delegația din Statele Unite ale Americii a fost primită de conducerea Arhivelor Naționale ale României.

Considerăm că toată această acțiune desfășurată în vara anului 1999 a fost o reușită, din care arhiviștii români au putut afla aspecte necunoscute despre arhivele din America, iar arhiviștii americani au plecat cu destule noi cunoștințe de arhivistică și istorie a românilor, dar și cu impresii dintre cele mai bune despre România și români.